

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการทำการวิจัยเรื่อง การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกกรอบแรกของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 สรุปผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกกรอบแรกของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด โดยภาพรวม และรายด้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกกรอบแรกของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้าน

สมมติฐานของการวิจัย

1. การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกกรอบแรกของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับน้อย

2. ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกกรอบแรก แตกต่างกัน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบแรก ตามมาตรฐานการศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 โดยใช้ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา ของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2546 จำนวน 348 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ของโรงเรียนที่ยังไม่ขอรับการประเมินภายนอก จำนวน 58 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้ คือ ผู้บริหาร 58 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา 58 คน ครูในคณะกรรมการ สถานศึกษา 58 คน และผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา 58 คน รวมทั้งสิ้น 232 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับ การประเมินภายนอกรอบแรกของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยได้สร้างโดยยึด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 2 ข้อ ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 14 มาตรฐาน 53 ตัวบ่งชี้ ที่สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษาใช้เป็นข้อบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก รอบแรก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอก รอบแรกของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 62 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏมหาสารคาม ส่งผู้บริหารของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 58 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จากผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา โดยผู้วิจัยนำไปส่งด้วยตนเอง และกำหนดวันที่รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 232 ฉบับ ได้รับกลับคืนและสมบูรณ์ 228 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.26

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) for Windows version 10 ในตอนที่ 1 วิเคราะห์ระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบแรก ของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา จำแนกตามสถานภาพของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนในตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบแรก ของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามสถานภาพของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน โดยใช้ F – test (one – way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบแรกของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 สรุปได้ดังนี้

1. ระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบแรกของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 3.86$) และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 3.83$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับการเตรียมความพร้อม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ระดับการเตรียมความพร้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ดูรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมากมี 12 ข้อ และปานกลาง 1 ข้อ โดยข้อที่มีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 2 กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของการพัฒนาไว้ชัดเจนเป็นรูปธรรม ($\bar{x} = 4.24$) ข้อที่ 7 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับธรรมนูญโรงเรียน ($\bar{x} = 4.08$) และข้อที่ 5 แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำธรรมนูญโรงเรียนโดยมีบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนเข้าร่วม ($\bar{x} = 4.07$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการเตรียมความพร้อมใน 3 อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 10 ทบทวนและปรับแผนการดำเนินงานของโรงเรียนให้เหมาะสม ($\bar{x} = 3.67$) ข้อที่ 11 โรงเรียนกำหนดวิธีการและเครื่องมือกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{x} = 3.66$) และข้อที่ 12 รายงานผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการของโรงเรียนต่อสาธารณชน ($\bar{x} = 3.44$) ตามลำดับ

ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา มาตรฐานด้านผู้เรียน ระดับการเตรียมความพร้อม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ระดับการเตรียมความพร้อมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ดูรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมากมี 11 ข้อ และปานกลาง 9 ข้อ โดยข้อที่มีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 33 นักเรียนมีความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา ($\bar{x} = 4.15$) ข้อที่ 32 นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติด และสิ่งมอมเมาไม่เสพสิ่งเสพติดและปลอดจากสิ่งมอมเมา ($\bar{x} = 4.08$) และข้อที่ 30 นักเรียนร่าเริงแจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์กับครู เพื่อนและบุคคลทั่วไป ($\bar{x} = 4.02$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการเตรียมความพร้อมอยู่ใน 3 อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 19 นักเรียนมีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์ และกำหนดเป้าหมายได้ ($\bar{x} = 3.32$) ข้อที่ 18 นักเรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบได้ด้วยตนเอง ($\bar{x} = 3.25$) และข้อที่ 21 นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ($\bar{x} = 2.89$) ตามลำดับ

มาตรฐานด้านกระบวนการ ระดับการเตรียมความพร้อม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ระดับการเตรียมความพร้อมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์ดูรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมากมี 21 ข้อ

โดยข้อที่มีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 34 โรงเรียนมีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารชัดเจน ($\bar{x} = 4.22$) ข้อที่ 35 โรงเรียนมีปรัชญา แผนพัฒนา ธรรมเนียมโรงเรียน แผนการดำเนินงานของสถานศึกษา และตัวชี้วัดความสำเร็จ ($\bar{x} = 4.17$) และข้อที่ 42 ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา ($\bar{x} = 4.10$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการเตรียมความพร้อมอยู่ใน 3 อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 38 โรงเรียนมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.69$) ข้อที่ 45 ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา ($\bar{x} = 3.64$) และข้อที่ 53 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.63$) ตามลำดับ

มาตรฐานด้านปัจจัย ระดับการเตรียมความพร้อม ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ระดับการเตรียมความพร้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์รายข้อ พบว่า ข้อที่มีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับมากมี 8 ข้อ โดยข้อที่มีการเตรียมความพร้อมอยู่ในระดับสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 56 ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 4.17$) ข้อที่ 55 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.12$) และข้อที่ 57 ผู้บริหารมีความเป็น ประชาธิปไตย ($\bar{x} = 4.10$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีการเตรียมความพร้อมอยู่ใน 3 อันดับสุดท้าย คือ ข้อที่ 59 ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x} = 3.98$) ข้อที่ 58 ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองรู้เป้าหมายของหลักสูตร และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ($\bar{x} = 3.96$) และข้อที่ 62 โรงเรียนมีสื่อการเรียน การสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\bar{x} = 3.68$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบแรก ของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ การประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง นักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระดับการเตรียมความพร้อม จำแนกตามสถานภาพแตกต่างกันมากกว่า 1 คู่ จึงได้ทดสอบด้วยสถิติประเภท Multiple Comparisons โดยวิธีของ Scheffe พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับการเตรียมความพร้อม ทุกคู่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับการเตรียมความพร้อม จำแนกตามสถานภาพแตกต่างกันมากกว่า 1 กลุ่ม จึงได้ทดสอบด้วยสถิติประเภท Multiple Comparisons โดยวิธีของ Scheffe พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับการเตรียมความพร้อม ทุกคู่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษามีประเด็นสำคัญสมควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกแรกของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหาร ครูผู้สอน กรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองในโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ดให้ความสำคัญกับนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา และพยายามดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยมีหน่วยงานต้นสังกัดคอยให้การนิเทศ กำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในโดยหน่วยงานต้นสังกัดปีละ 1 ครั้ง เพื่อรองรับการประเมินภายนอกต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของเอกลักษณ์ บุญท้าว (2542, 66 - 67) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามธรรมนุญโรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานตามธรรมนุญโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมมีการปฏิบัติตามอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของคำปุ่น ภูเงิน (2544, 68) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน เห็นว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของณรงค์ ศรีมาธรณ์ (2545, 70) ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมมีการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญก่าย ฉิมกุล (2545, 70 - 71) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครูโดยรวม และจำแนกตามสถานภาพและขนาดของโรงเรียน เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้านอยู่ระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธัญลักษณ์ น้อมนิล (2543, 67 - 68) ได้ศึกษาความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพ

การศึกษาเพื่อรองรับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน เอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตามแนวปฏิบัติ 8 ประการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของมานิตย์ สนิทบรรเลง (2546 , 71) ได้ศึกษาการเตรียมตัวของโรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินภายนอกในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย ราชด้านและโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การวิเคราะห์เป็นเช่นนี้ชี้ให้เห็นว่าระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบแรก ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ทุกโรงเรียนในปีการศึกษา 2546 มีความพร้อมที่จะขอรับการประเมิน เนื่องจากผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาของไทย ตามนัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเน้นให้ผู้เรียนเป็น คนดี คนเก่ง มีความสุข และเป็นไทย จะได้ช่วยกันสร้างสรรค์สังคมให้มีสันติ สันติสุข สันติสุข สันติสุข สันติสุข สามารถร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีต่อไป แต่ที่โรงเรียน 58 โรงเรียน ยังไม่ขอรับการประเมิน คงจะมาจากสาเหตุการดำเนินการระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาขาดความต่อเนื่อง โดยเฉพาะการประเมินตนเอง ซึ่งผู้บริหาร และครูผู้สอน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และได้รับข้อมูลข่าวสารที่คลาดเคลื่อนไม่ถูกต้อง และสถานศึกษายังยึดติดกับรูปแบบการประเมินแบบเก่าในการประเมินผล โดยการดูเอกสารเป็นหลัก และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ โรงเรียนขาดการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง และจัดทำรายงานประจำปี (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อขอรับการประเมินภายนอกต่อไป

2. จากผลการวิจัยที่พบว่าระดับการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอก รอบแรกของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบราชด้าน พบว่าแตกต่างกันทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา ครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนในคณะ

กรรมการสถานศึกษา แม้มีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แต่เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานนั้น ผู้บริหารมีเกณฑ์มาตรฐานในการปฏิบัติงานสูงกว่าผู้อื่น ดังนั้นจึงทำให้ความคิดเห็นแตกต่างไปจากผู้อื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธัญลักษณ์ น้อมนิล (2543 , 67 - 68) ได้วิจัยเรื่องความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ครูผู้สอนจากโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญมีความคิดเห็นต่อการเตรียมความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพเพื่อรับรองมาตรฐาน แตกต่างกันเกือบทุกด้าน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสวาท สารกาจญ์ (2543 , 68 - 69) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ข้าราชการครูในกลุ่มโรงเรียนต่างกันเห็นว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพโดยภาพรวมและ 5 ขั้นตอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของคำปุ่น ภูเงิน (2544 , 68) ได้วิจัยเรื่องการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่มีที่ตั้งต่างกัน เห็นว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยรวมและเป็น รายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านกระบวนการและด้านปัจจัย ไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรในโรงเรียนในเขตเทศบาล เห็นว่า โรงเรียนมีการดำเนินการมากกว่าบุคลากรในโรงเรียนนอกเขตเทศบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญก่าย ฉิมกุล (2544 , 70 - 71) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นว่าการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการคุณภาพมีความเหมาะสมมากกว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของมานิตย์ สนิทบรรเลง (2545 , 71) ได้วิจัยเรื่องการเตรียมตัวของ โรงเรียนเพื่อรองรับการประเมินภายนอกในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดต่างกันมีการเตรียมตัวเพื่อรองรับการประเมินภายนอก โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากข้อค้นพบของการศึกษาเรื่องการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอก รอบแรกของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดดังนี้

1. สถานศึกษาควรปรับปรุง และพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในมาตรฐาน การศึกษาด้านต่าง ๆ ตามข้อค้นพบในส่วนที่ยังดำเนินการได้ในระดับต่ำ คือ

1.1 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาควรมีการรายงาน ผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการของโรงเรียนต่อสาธารณชน ควรกำหนดวิธี การและเครื่องมือกำกับ ติดตามการดำเนินงานของโรงเรียนให้เหมาะสม และควรทบทวนและ ปรับแผนการดำเนินงานของโรงเรียนให้เหมาะสม

1.2 ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

1.2.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียน สามารถใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบได้ด้วยตนเอง และควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่ม มีจินตนาการ สามารถคาดการณ์ และกำหนดเป้าหมายได้

1.2.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ สถานศึกษาควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในการประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และ ต่อเนื่อง ควรให้ผู้ปกครองและ ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา และควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลเปรียบ เทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง

1.2.3 มาตรฐานด้านปัจจัย สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ ควรจัดประชุม อบรม สัมมนา ให้ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง รู้เป้าหมายของหลักสูตร และเป้าหมายของ การจัดการศึกษา และควรส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผน และกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ควรมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา มากขึ้น

3. หน่วยงานต้นสังกัดควรให้การสนับสนุน ช่วยเหลือสถานศึกษา เพื่อให้มีความพร้อม ในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่องการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินภายนอก ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 ข้อ ของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

2. ควรมีการวิจัยเรื่องการดำเนินการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา หลังจากการประเมินภายนอก ของโรงเรียนที่เปิดทำการสอนในช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Rajabhat Mahasarakham University